

Motion

1983/84:526

Lennart Bladh m. fl.

Arvodet till konkursförvaltare

I konkurs har den av domstolen (konkursdomaren) utsedde förvaltaren, i allmänhet en advokat, rätt till arvode ur konkursboet. Arvodet bestäms av domstolen efter yrkande av förvaltaren och yttrande av tillsynsmyndigheten. 82 § konkurslagen innehåller regler angående grunderna för arvodesberäkningen: "Sådant arvode må icke sättas till högre belopp än som med avseende å det arbete uppdraget krävt, den omsorg och skicklighet, varmed det utförts, samt boets omfattning må anses utgöra skälig ersättning för uppdraget. Ej må arvode efter tid räknas."

Tillämpningen av reglerna ger emellertid inget entydigt besked om hur arvode beräknas i praktiken. Det får därför antas att lika prestation ofta leder till olika arvode och att arvoden i åtskilliga fall skulle kunna nedbringas om det fanns enhetliga beräkningsgrunder för att bestämma arvode. I praktiken bestäms oftast arvodet till det av förvaltaren yrkade beloppet trots att ingen beräkningsgrund anges i yrkandet. Om det motsvarar en genomsnittlig timersättning på t. ex. 300, 400 eller 500 kr. eller kanske ännu högre belopp blir därför sällan prövat. Vad som är skälig timersättning för konkursförvaltning eller olika delar av sådan förvaltning lär hittills inte ha angetts i något vägledande domstolsbeslut. Det står därför varje förvaltare fritt att själv bestämma det när han yrkar arvode utan att det finns krav på att han anger det. Det kan inte vara en tillfredsställande ordning.

Under de senaste åren har en omfattande prisövervakning skett i samhället. Förvaltararvodena kan beräknas uppgå till ett belopp i storleksordningen 100 milj. kr. per år. Det är därför anmärkningsvärt att det fortfarande saknas enhetliga normer för att bestämma arvode till konkursförvaltare.

År 1980 ändrades reglerna om tillsyn över konkursförvaltning. Dessförinnan förordnade konkursdomstolen i varje tillgångskonkurs en enskild person att i egenskap av rättens ombudsman bl. a. utöva tillsyn över förvaltningen. Ersättningen för uppdraget som rättens ombudsman bestämdes av domstolen i varje konkurs på motsvarande sätt som arvoden till förvaltare bestäms.

Ändringen år 1980 medförde att rättens ombudsmannafunktion upphörde. Uppgiften att utöva tillsyn i konkurser lades på vissa kronofogdemyndigheter. Staten bestämde timtaxa för tillsynsarbetet. Resultatet av ändringen blev bl. a. att tillsynskostnaderna minskade kraftigt, vilket var till gagn för staten, kommunerna och enskilda såsom fordringsägare i konkurserna genom att deras förluster minskade.

I samband med att ändringar i konkurslagen genomfördes år 1980 uppmärksammade regeringen frågan om arvode till förvaltare, proposition 1978/79:105 s. 206–208. De nyinrättade tillsynsmyndigheterna ansågs ha goda förutsättningar att få underlag för sina i yttranden till domstolarna redovisade bedömningar av arvodesanspråken. Tillsynssystemet bedömdes också skapa goda förutsättningar att få till stånd enhetliga linjer över hela landet när det gäller arvodesprövningen.

Det är nu fyra år sedan tillsynssystemet trädde i kraft. Några enhetliga linjer för arvodesprövning har emellertid hittills inte uppnåtts. Det kan tyda på behov av ändrade bestämmelser på området.

Av den ovan angivna propositionen (s. 208) framgår också att förvaltararvode skulle utgå efter en fastställd taxa, men att den ordningen skulle tillämpas endast i konkurser där tillgångarna är mycket obetydliga eller helt saknas. När tillräckliga erfarenheter vunnits av det systemet skulle det finnas anledning att överväga om taxan borde införas också i andra konkurser. Tiden kan nu vara mogen för ett sådant övervägande.

Konkurslagskommittén har nyligen avgett ett betänkande med förslag till ny konkurslag, SOU 1983:24. I arvodesfrågan föreslås ingen annan ändring av de nuvarande bestämmelserna än att det uttryckliga förbudet i 82 § konkurslagen att räkna förvaltararvodet efter tid slopas. Det förbudet utesluter emellertid inte, enligt den nämnda propositionen s. 208, att den tid som förvaltare har lagt ner på konkursen beaktas som en viktig faktor vid arvodesbedömningen. Förslaget i denna del innebär därför inte annat än att en överflödig bestämmelse, som kan misstolkas, slopas (SOU 1983:24 s. 348).

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen hos regeringen anhåller om en översyn av reglerna för bestämmande av arvode till konkursförvaltare.

Stockholm den 17 januari 1984

LENNART BLADH (s)

ERIK JOHANSSON (s)

MAJA BÄCKSTRÖM (s)

BÖRJE NILSSON (s)

BIRGER ROSQVIST (s)